

Veðurstofa Íslands Greinargerð

Rýmingarsvæðavinnuhópur Veðurstofu Íslands og Háskóla Íslands:

Ásdís Auðunsdóttir, Einar Sveinbjörnsson,
Guðmundur Hafsteinsson*, Gunnar Guðni Tómasson, Haraldur Eiríksson*, Hörður
Þórðarson, Jón Gunnar Egilsson*, Kristján Jónasson, Magnús Már Magnússon,
Svanbjörg H. Haraldsdóttir, Tómas Jóhannesson*, Trausti Jónsson, Unnur Ólafsdóttir,
Þorsteinn Sæmundsson

Heimamenn: Ágúst Bjarnason, Fjalar Gunnarsson, Oddur Pétursson, Ólafur
Helgi Kjartansson

Greinargerð um sjóflóðaaðstæður vegna rýmingarkorts fyrir Súðavík

Inngangur

Samkvæmt breyttum lögum um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum frá desember 1995 ber Veðurstofu Íslands að gefa út viðvaranir um staðbundna snjóflóðahættu. Skal þá rýma húsnæði á reitum, sem tilgreindir eru í viðvörun Veðurstofunnar, í samræmi við gildandi rýmingaráætlun. Veðurstofan hefur, í samráði við heimamenn, unnið sérstaka uppdrætti af þéttbýlisstöðum landsins þar sem talin er snjóflóðahætta og sýna uppdrættirnir reitaskiptingu rýmingaráætlana viðkomandi staða. Greinargerðin sem hér fer á eftir lýsir reitaskiptingu Súðavíkur og aðstæðum sem leitt geta til rýmingar á reitunum sem þar hafa verið skilgreindir.

Fjalllendu fyrir ofan byggðina í Súðavík hefur verið skipt í þrjú snjósöfnunarsvæði og eru þau grundvöllur lóðréttrar svæðaskiptingar vegna rýmingar af völdum snjóflóðahættu. Mörk svæðanna eru valin þannig að upptök snjóflóðafarvega á hverju svæði horfi svipað við snjósöfnun og öðrum aðstæðum.

Hér á eftir er fyrst lýst landfræðilegum aðstæðum, en síðan er hverju svæði lýst fyrir sig. Getið er um fjölda þekktra snjóflóða og farvegum þeirra er lýst stuttlega. Gefin er umsögn um snjóflóðahættu og veðurlag sem veldur snjósöfnun í upptakasvæðum. Rýmingarsvæði í byggðinni neðan hvers snjósöfnunarsvæðis eru afmörkuð og eru þau sýnd á korti í mælikvaða 1:7500. Rýmingarsvæðum er nánar lýst í greinargerðinni VÍ-G96002-ÚR02.

Greinargerð þessi byggist á niðurstöðum fundar sem haldinn var í Súðavík þann 24. janúar 1996. Fundinn sátu heimamenn, sem taldir eru upp á titilblaði hér að framan, og þeir úr vinnuhópnum, sem merktir eru með “*” á titilblaðinu.

Landfræðilegar aðstæður, byggð og örnefni.

Þorpið Súðavík stendur við Álftafjörð, utarlega í Ísafjarðardjúpi. Fjörðurinn hefur meginstefnuna SSV-NNA, en sveigir örlítið og opnast til N. Þorpið stendur vestanmegin fjarðarins, utan við Langeyri, og hefur fram að þessu staðið að mestu undir Súðavíkurhlíð og Súðavíkurfjalli, en einnig neðan við Traðargil. Eftir snjóflóðin sem féllu 16. janúar 1995 var ákveðið að færa byggðina nokkuð innar, þannig að hún verði undir öxl Kofra, við mynni Sauradals.

Brún Súðavíkurhlíðar er í 5-600 metra hæð, en að ofan er fjallið fremur flatt. Upp af byggðinni liggur þó hryggur á fjallstoppnum og rís hann um 30 metra yfir umhverfið. Efst í hlíðinni ofan byggðarinnar er klettabelti, sem er skorið af grunnum giljum, en neðar er hlíðin skriðurunnin, án sérstaklega afmarkaðra farvega. Fjallshlíðin hefur stefnuna N-S. Meginbyggðin í Súðavík liggur í 3 til 4 húsaröðum niðri undir fjöruborðinu og nær hvergi meiri hæð en 15 metrum yfir sjó. Þar eru bæði íbúðarhús og fyrirtæki.

Innan við Súðavíkurhlíð tekur við Traðargil, með stefnuna VNV-ASA. Efst er gilið líkara hvílt eða dal, en þrengist þegar neðar dregur í mjótt afmarkað gil. Neðan gil-kjafstsins er víðáttumikil aurkeila sem nær niður undir sjó. Meðfram fjöruborðinu liggur þjóðvegurinn inn Djúp og við hann eru nokkur íbúðarhús.

Innan við Traðargil er Eyrardalsá og kemur hún úr Sauradal. Sunnan árinna er Kofri, en svo nefnist fremsti hluti Hlíðarfjalls. Kofri er 635 metra hár, brattur og hömr-um girtur tindur. Frá Kofra liggur öxl, Kofrahögg, niður að bænum Eyrardal, og afmarkar öxlin fremsta hluta Sauradals að sunnanverðu. Neðan Kofrahöggsins, frá Eyrardalsá og inn undir Langeyri, er hafin uppbygging nýs þorps í Súðavík.

Snjósöfnunaraðstæður og rýmingarsvæði

Súðavíkurhlíð (Súðavíkurfjall)

Margar heimildir eru um snjóflóð á svæðinu. Flest hafa þau stöðvast í hlíðinni ofan byggðarinnar, önnur hafa fallið að efstu húsunum í þorpinu og stór aftakaflóð hafa náð niður undir fjöru. Snjóflóð úr hlíðinni hafa valdið bæði mann- og eignatjóni.

Snjóflóðafarvegir eru í grunnnum rásum í klettum efst í brekkunni. Neðan þeirra eru skriður, þar sem ekki markar fyrir farvegum. Hryggurinn sem er uppi á fjallinu virðist valda meiri snjósöfnun á einum stað ofan byggðarinnar (þar sem stóra flóðið fór í janúar 1995) en öðrum.

Íbúðarbyggð er samfelld neðan við brekkufótinn.

Mikil hætta er á snjóflóðum, litlum sem stórum.

Snjósöfnun í hlíðina er mest í N-NV-lægum áttum. NA-áttin flytur snjó úr hlíðinni, inn með henni og jafnvel eitthvað upp með henni, inn í Traðargil. Sökum þess að ekki eru afmarkaðir farvegir (gil) í hlíðinni, er ekki um hliðfyllingu að ræða þegar vindur blæs með fram henni. Þegar vindur snýst til N-NV-áttar tekur að skafa fram af Súðavíkurfjalli, en þar er allmikið aðsópsvæði. Við það safnast snjór gjarnan í hengjur efst í hlíðinni, en einnig myndast dyngjur neðar. Ef áttin snýst vestur fyrir norðrið eykst enn snjósöfnun í hlíðina

Gert er ráð fyrir 1., 2. og 3. stigs rýmingu á þessu svæði.

Traðargil (Súðavíkurfjall/Sauratindar)

Margar heimildir eru um snjóflóð á svæðinu. Allmörg hafa náð niður í byggð og jafnvel niður í sjó. Snjóflóð úr gílinu hafa valdið eignatjóni.

Upptakasvæðið er í opinni hlíð, en farvegurinn er í afmörkuðu gili þegar neðar dregur. Neðan gilsins er víðáttumikil aurkeila, sem veldur því að úthlaupssvæðið er breitt.

Byggð neðan gilsins er að mestu einföld röð húsa meðfram þjóðveginum. Byggðin var áður samfelld, en snjóflóðin 16. janúar eyðilögðu þrjú hús og nokkur hafa verið flutt á nýja byggingarsvæðið.

Mikil hætta er á snjóflóðum, litlum sem stórum.

Snjósöfnun ofan frá er í NV-NA-áttum ofan af Súðavíkurfjalli, en stórt aðsópsvæði er uppi á fjallinu. Í NA-átt stendur vindur inn með Súðavíkurhlíð og hleðst þá snjór í upptakasvæði Traðargils frá hlið.

Gert er ráð fyrir rýmingu af 1. og 2. stigi á svæðinu. Til rýmingar á 3. stigi þarf ekki að koma þar sem neðri mörk 2. stigs liggja neðan byggðarinnar.

Eyrardalssvæði

Engar heimildir eru um snjóflóð á svæðinu.

Upptakasvæði eru í sunnanverðum Sauratindum og/eða utan í Kofrahöggi. Bæði upptök og farvegir eru að mestu í opnum fjallshlíðum, en eitt gil er þó í Sauratindum.

Byggingarsvæðið er niðri við þjóðveginn í gegnum þorpið, á flötu svæði innan við bæinn Eyrardal. Það er allt lægra en 25 m yfir sjó.

Snjóflóðahætta er talin mjög lítil.

Snjósöfnun í Sauratinda ofan frá er í NA-átt, en er ekki mikil sökum þess að Traðargil tekur við snjónum áður en hann kemst að Sauratindum. Snjósöfnun frá hlið, eftir Sauradal, í NV-átt er talin ólíkleg. Snjósöfnun í Kofrahögg er hugsanleg í N-átt, en er

ekki talin líkleg að sögn heimamanna. Stíf V-átt gæti hlaðið snjó í Kofrahögg, en það er ekki talið líklegt.

Ekki er gert ráð fyrir rýmingu á svæðinu.

Snjóflóðaveður

Mesta snjóflóðahætta á Vestfjörðum tengist aftakaveðrum af norðri þegar lögðir ganga norður fyrir land úr suðri eða austri. Lægðir þessar beina tiltölulega hlýju lofti að sunnan með mikilli úrkomu norður fyrir landið og valda aftakasnjósöfnun á upptaka-svæðum margra snjóflóðafarvega á Vestfjörðum. Mikil snjósöfnun getur einnig átt sér stað í sömu farvegum í langvarandi norðaustanátt með mikilli ofankomu. Mikil úrkoma í suðaustanátt getur einnig valdið snjóflóðahættu í ákveðnum hlíðum sem vita mót norðri.